

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

SG
De Ondernemingsraad

17/2

TER BESLISSING

Datum
17 februari 2012

Onze Referentie
OR-15/2012

Opgesteld door
Ondernemingsraad

T +3170 348 5006

memo

Ambtenaren en internet

Aanleiding

Twee weken geleden werden Kamervragen ingediend over de wijze waarop een ambtenaar van buitenlandse zaken zich manifesteerde op het internet. De OR constateert op basis van tientallen reacties die zijn ontvangen dat de beantwoording van de vragen (kenmerk BSG-025/2012) heeft geleid tot grote ophef, verontwaardiging en onzekerheid binnen (en buiten) het ministerie.

Gevraagd besluit

De OR ontvangt graag op korte termijn een antwoord op de volgende vragen:

- Hoe gaat u duidelijk maken tot op welk niveau het een ambtenaar van BZ is toegestaan zich persoonlijk te uiten buiten werktijd, inclusief het participeren (op persoonlijke titel) in moderne sociale media?
- Wat gaat u doen om de procedure rond de beantwoording van dit soort vragen over BZ-personeel een volgende keer zorgvuldiger te laten verlopen?
- In de antwoorden op de Kamervragen wordt vermeld dat betrokkene is *aangesproken* op de wijze waarop hij zich op facebook manifesteerde. De media hebben dit vertaald in een *berisping*. Welke maatregelen heeft u genomen om deze foutieve weergave – "aanspreken op" is beduidend minder vergaand dan een berisping - in de media recht te zetten? Heeft u een rectificatie geëist? Zo ja, is die ingewilligd?
- Met de beantwoording van bovengenoemde Kamervragen heeft de minister zich wederom publiekelijk negatief over zijn ambtenaren uitgelaten. Dit was alleszins te voorkomen geweest. Op welke wijze gaat u met de minister in gesprek om dit in de toekomst nu echt te voorkomen?

De OR is zich bewust van de personeelsvertrouwelijkheid van wellicht een deel van bovenstaande vragen en heeft er begrip voor als die (voor een deel) ook als zodanig beantwoord worden.

Kern/samenvatting

De OR adviseert het incident rond de beantwoording van de Kamervragen over het internetgedrag van een collega aan te grijpen voor een aantal initiatieven richting de ambtenaren van BZ en richting de minister.

Hierbij adviseert de OR:

- uit te gaan van vertrouwen in de ambtenaar. De ontwikkelingen op het terrein van nieuwe media en de eisen die aan de ambtenaar 2.0 worden gesteld, ook op het terrein van publieksdiplomatie, verhouden zich slecht tot het inrichten van een dicht web aan regelgeving en gedragscodes.
- Te investeren in een open en constructief klimaat, waarin medewerkers worden gestimuleerd actief te zijn op de nieuwe media. Voorbeeldgedrag, loyaliteit en betrokkenheid van de minister en de ambtelijke top kunnen hierbij behulpzaam zijn.
- een zorgvuldige procedure op te zetten rondom de beantwoording van vragen ten aanzien van gedragingen van BZ-personeel, waarbij in ieder geval HDPO en DJZ geraadpleegd worden.
- om een zorgvuldige en geloofwaardige verdediging van ambtenaren te voeren wanneer zij door een politieke partij worden aangesproken op hun gedrag, temeer daar ambtenaren niet geacht worden zich in dergelijke zaken uit te spreken.

Datum
17 februari 2012
Onze Referentie

Toelichting

Het gedrag van ambtenaren op internet

Het grondwettelijk gegarandeerde recht van vrijheid van meningsuiting van alle burgers wordt voor ambtenaren beperkt door artikel 125a van de Ambtenarenwet¹. Over de reikwijdte van deze inperking bestaat onduidelijkheid, zeker nu er door de opkomst van sociale media steeds meer mogelijkheden zijn waarop een ambtenaar zich kan uiten. In de praktijk leidt dit dikwijls tot zelfcensuur van ambtenaren².

Nu zijn er twee weken geleden Kamervragen gesteld over de wijze waarop een collega-ambtenaar hiermee is omgegaan. De OR constateert dat met de beantwoording van deze vragen door de minister de onduidelijkheid zeker niet is afgenomen en dat de angstcultuur en bijbehorende zelfcensuur eerder zijn toegenomen. De OR heeft in dit verband om te beginnen de volgende vragen:

- Wat is in het algemeen de motivatie waarom met het *liken* van de pagina "Nederland bekennt kleur" de "goede vervulling van een functie binnen BZ of de goede functionering van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met de functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd"?
- Hoever gaat de oekaze van de minister dat op persoonlijke facebook pagina's geen privé-meningen vertolkt mogen worden? Wat is de reikwijdte van een dergelijke aanwijzing? Geldt dit alleen voor het uitspreken van politieke voorkeuren die de minister onwelgevallig zijn? Geldt dit alleen voor CdP's of geldt het ook voor toekomstige CdP's en bijv. secretaresses? Begint het dus al bij aannamen bij BZ? Worden dan wellicht politieke voorkeuren in het kader van een screening meegenomen?

¹ De ambtenaar dient zich te onthouden van het openbaren van gedachten of gevoelens of van de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging, indien door de uitoefening van deze rechten de goede vervulling van zijn functie of de goede functionering van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met zijn functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd.

² <http://www.binnenlandsbestuur.nl/arbeidsmarkt-en-carriere/nieuws/nieuws/ambtenaar-mag-meer-zeggen-dan-hij-denkt.1765207.jynkx>

- Hoe moet volgens de bestuurder de status van het op facebook aanklikken van het vakje 'vind ik leuk' bij een website worden geduid? Is dit volgens u een uiting van het volledig onderschrijven van iedere publicatie op de website, of een indicatie dat de inhoud van de website wellicht interessant is, of bijvoorbeeld een uiting van betrokkene dat hij/zij onderdelen van de website humoristisch vindt? Hierbij geldt in het bijzonder de vraag wanneer het aanklikken van een dergelijk vakje moet worden gezien als een politieke actie die in strijd is met artikel 125a. De beantwoording van de Kamervragen scheidt hierover geen duidelijkheid: er staat dat het "uitspreken van een dergelijk politiek oordeel" niet had gemogen. Welk politiek oordeel is dan wel toegestaan? Wat wordt er precies bedoeld met "een dergelijk" politiek oordeel?
- Wat waren de overwegingen om in de beantwoording op deze vragen niet de ruimte te nemen om de regelgeving omtrent deze kwestie ruimer te interpreteren?

Datum

17 februari 2012

Onze Referentie

De OR constateert op basis van het bovenstaande dat een antwoord van een heel andere orde mogelijk was geweest. De OR meent dat in de beantwoording te weinig het belang is meegenomen dat gehecht zou moeten worden aan een actieve opstelling van medewerkers van BZ in de nieuwe media. De krampachtige manier waarop een medewerker via de politiek is aangesproken op zijn internetgedrag is niet van deze tijd en is niet alleen schadelijk voor de ambtenaar, maar ook voor het aanzien van de dienst. De discussie rond de zo gewenste modernisering van BZ is hier tegengesteld aan. Kortom waar zijn we aan toe? De OR verwijst in dat kader graag naar vergelijkbare situaties in andere organisaties waar kritiek op ambtenaren voor het gebruik van nieuwe media juist werd aangegrepen om de speelruimte voor ambtenaren op dat vlak te verzekeren en te verruimen (zie bijlage).

Procedure rond de beantwoording van de vragen

De OR is onaangenaam verrast door de **onzorgvuldige (procedure van) beantwoording** van Kamervragen over de wijze waarop een medewerker van BZ opereert in de nieuwe media en vraagt u om hierin duidelijkheid te verschaffen. De OR constateert dat er onvoldoende getracht is om de **feiten** rondom deze kwestie eerst helder op een rij te zetten alvorens een antwoord op de vragen te formuleren. De indruk bestaat dat een snelle en instemmende reactie op de Kamervragen en het daarmee afgeven van een afkeurend signaal boven een zorgvuldige procedure is gesteld.

De OR heeft in dit kader de volgende vragen:

- Is onderzocht waar in het onderhavige geval precies het vakje 'vind ik leuk' is aangeklikt? Is bijv. in zijn geheel de website "Nederland bekenet kleur"³ *geliked* en werden daarmee automatisch nieuw verschenen berichten zoals ook "geen steun aan regering met PVV" *geliked*? Als dat het geval is, in hoeverre kan iemand dan nog worden aangesproken op de inhoud daarvan?
- Is daarnaast onderzocht of er überhaupt in dit specifieke geval politieke motieven ten grondslag lagen aan het zetten van dit vinkje?

³ Een volledig legale website van een in 1992 gestart initiatief op het terrein van antidiscriminatie en vrijheid van meningsuiting.

- Waarom is bij het opstellen van de antwoorden (voor zover dzz. bekend) niet overlegd met HDPO en DJZ om de personeelsmatige of juridische kwesties van het aanspreken van betrokkene goed door te nemen?

Datum

17 februari 2012

Onze Referentie

De OR constateert dat de beknopte antwoorden op de Kamervragen in veel media opgevat zijn als dat de **ambtenaar berispt** zou zijn (De boodschap is zo helder als deze wordt geïnterpreteerd door de ontvanger...)⁴. De ambtenaar zal daarmee tot in lengte van dagen geassocieerd worden met een -niet bestaande- berisping. Hierdoor is zijn reputatie schade toegebracht. De OR verzoekt u aan te geven welke actie u heeft ondernomen om deze foutieve beeldvorming in de media recht te zetten.

Relatie minister - ambtenaren

Ambtenaren worden niet geacht zich publiekelijk tegen politiek gemotiveerde kritiek te verdedigen. Dit is een taak van de bewindspersoon die voor het handelen van de ambtenaar politiek verantwoordelijk is. Zeker gezien het feit dat het hier gaat om een kwestie waarop de regelgeving niet voldoende duidelijk is, had een meer beschermende opstelling van de minister richting zijn ambtenaar mogen worden verwacht.

Door de beknoptheid van de antwoorden heeft de minister een kans gemist om een **genuanceerde boodschap** af te geven. De OR is van mening dat het gepast zou zijn geweest wanneer duidelijk was gesteld dat de minister in ieder geval vertrouwen heeft in de ambtenaar in kwestie en in zijn inzet voor de publieke zaak.

Helaas moet de OR constateren dat ook deze keer de minister een goede mogelijkheid heeft laten lopen om **voor zijn ambtenaren op te komen**. Dat is niet de eerste keer. De OR heeft daar al eerder de minister op aangesproken. De OR hoopt dat de minister deze herhaalde kritiek ter harte neemt. De OR gaat er dan ook vanuit dat het de laatste keer is dat de minister in het openbaar zijn ambtenaren afvalt. De OR roept u op om de minister in expliciete bewoordingen hierop aan te spreken.

⁴ <http://www.nu.nl/politiek/ambassadeur-berispt-om-pvv-mening.15606195 lynkx#axzz1mdf116aV>

The New York Times

This copy is for your personal, noncommercial use only. You can order presentation-ready copies for distribution to your colleagues, clients or customers. please click here or use the "Reprints" tool that appears next to any article. Visit www.nytreprints.com for samples and additional information. Order a reprint of this article now. »

June 29, 2010

Twitter Musings in Syria Elicit Groans in Washington

By MARK LANDLER

WASHINGTON — When two young State Department officials took a delegation of Silicon Valley executives to [Syria](#) recently, they billed it as a chance to use the promise of technology to reach out to a country with which the United States has long had icy relations.

Instead, the visit will be remembered for a series of breezy [Twitter](#) messages that the two colleagues sent home, riffing about how visitors can buy an American-style blended iced coffee at a university near Damascus and how one of them had challenged a Syrian communications minister to a cake-eating contest.

The messages raised hackles on Capitol Hill, where some Republicans were already leery of the Obama administration's efforts to engage Syria. They also embarrassed the State Department, which normally conducts its dealings with Damascus behind a veil of diplomatic politesse.

The two staff members, Alec J. Ross and Jared Cohen, were rapped on the knuckles for generating what two State Department officials called "stray voltage." Yet despite the youthful indiscretion, their broader goal of using technology to further diplomacy enjoys enthusiastic support from the highest levels of the department, notably Secretary of State [Hillary Rodham Clinton](#).

"We have a great team of really dedicated young people — primarily young people — who care deeply about connecting people up," Mrs. Clinton said last week to a Russian audience during a visit here by President [Dmitri A. Medvedev](#). "And I'm very proud of the work they're doing." She singled out Mr. Cohen, 28, and Mr. Ross, 38, saying they symbolize the drive to create "21st-century statecraft."

They are the most visible of a small band of new-media evangelists who are trying to push a pinstriped bureaucracy into the digital age — some on leave from jobs in Silicon Valley, some from nonprofit organizations and some, like Mr. Cohen, barely out of graduate school.

Mr. Cohen and Mr. Ross were chagrined that the Twitter messages distracted from what they thought was a meaty trip. Their delegation, which included representatives from

Microsoft, Dell, Cisco Systems and other companies, met with Syria's president, Bashar al-Assad, and other senior officials, as well as younger entrepreneurs who are bucking their country's tight control of the Internet.

Syria is still classified by the United States as a state sponsor of terrorism and is subject to sanctions. But under a waiver passed in 2004 by the Bush administration, American companies can export some software and hardware to Syria, though in practice, few take advantage of it.

The delegation told Mr. Assad that companies would invest more in Syria if it stopped blocking social media Web sites like Facebook and YouTube, and did a better job of protecting intellectual property.

"What the companies did was to paint a picture of what Syria could have: how they would invest, what they would invest in, how it could potentially grow," Mr. Cohen said in an interview.

While the Syrians promoted a new law that would make it harder to block Web sites, the Americans are under no illusions. "We're not naïve, and we're not utopians," Mr. Ross said. "We understand that progress in Syria and in that region of the world is incremental at best."

Before Syria, Mr. Cohen and Mr. Ross led technology delegations to Russia, Mexico and Iraq. The visits yielded some results: in Mexico, Americans helped develop a network that enables people to report drug-related crimes on their cellphones; in Baghdad, Google undertook a project to make digital copies of 14,000 artifacts in Iraq's National Museum.

Along the way, the two sent Twitter messages tirelessly, becoming cybercelebrities. Mr. Ross, who was a technology adviser to the Obama presidential campaign, has about 287,000 followers on Twitter; Mr. Cohen, who has written books about jihad and genocide, has 305,000 followers.

Mr. Cohen first came to wider attention last year when he asked Twitter to delay plans to take its network down for maintenance because Iranians were using it to publicize antigovernment demonstrations.

Their pithy musings raised no objections until they did it from Syria, a country that has not had an American ambassador since the last one was recalled in 2005. President Obama has made cautious overtures to Damascus, appointing a new envoy, Robert S. Ford. But several senators have put a hold on his confirmation, saying that engagement is naïve.

In that context, Mr. Cohen's June 16 Twitter message, typos and all — "I'm not kidding when I say I just had the greatest frappacino ever at Kalamoun University north of Damascus" — seemed off key, officials said, as did Mr. Ross's report about Mr. Cohen's proposed cake-eating contest (he called it "creative diplomacy"). The messages caught the State Department's attention after they were posted by Josh Rogin of The Cable, a blog on the Web site of Foreign Policy magazine.

Twitter communiqués aside, experts said the trip was a worthwhile exercise. [Martin S. Indyk](#), a longtime Middle East peace negotiator, said it was a way to encourage Syria “to see the light at the end of the tunnel and engage their high-tech sector of young, middle-class business people, which presumably will support peace with Israel and stronger relations with the U.S.”

It is less clear what the companies got out of it. Microsoft and Cisco declined to discuss the trip, beyond issuing statements saying they abide by export restrictions. A spokeswoman for Dell said its executive on the delegation was traveling and unavailable for comment.

Syrian officials seemed satisfied, though Syria’s ambassador to the United States, Imad Moustapha, said he wished the visit had been strictly a business-to-business exchange. “These two gentlemen wanted to discuss politics,” he said. “We did not want to discuss the sanctions.”

In the end, the trip may prove most useful as a lesson in the risks of using social media as a tool for diplomacy. The State Department assigned one of Mr. Ross’s staff members to film Web videos and send Twitter messages about Mrs. Clinton’s recent trip to China, and the department’s spokesman, Philip J. Crowley, uses Twitter daily to report on Mrs. Clinton’s activities.

But Mr. Crowley said he was careful to get the tone right. “I’m not going to tell everyone what I had for lunch,” he said. “Ever.”

